

RAQOBAT SHAROITIDA ISHLAB CHIQRISH KORXONALARIDA MAHSULOT SIFATINI OSHIRISH YO‘LLARI

Saidov Mash'al Samadovich

Alfraganus universiteti, Menejment va marketing kafedrası professori,
Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Soliyev Rahmatjon

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti magistranti

Аннотация

Ushbu maqolada ishlab chiqarish korxonalarida mahsulot sifatini oshirishning asosiy yo‘nalishlari va uning raqobatbardoshlikka ta’siri yoritilgan. Zamonaviy ishlab chiqarish sharoitida sifat nazorati va menejment tizimlarining roli, innovatsion texnologiyalarni joriy etish, shuningdek, xodimlar malakasini oshirish orqali mahsulotning iste’molchi talablariga mosligini ta’minlash muhimligi tahlil qilingan. Shuningdek, sog‘lom raqobat muhitini shakllantirish, erkin bozor tamoyillarini qo‘llash va korxonalar o‘rtasida samarali raqobat asosida iqtisodiy o‘shishga erishish yo‘llari ko‘rib chiqilgan. Ishlab chiqarish sohasida sifat va raqobat muhitining uyg‘unlashuvi korxonaning barqaror rivojlanishi va xalqaro bozorlarga chiqish imkoniyatlarini kengaytirishi asoslab berilgan.

Kalit so‘zlar: mahsulot sifati, sifat nazorati, raqobat muhiti, ishlab chiqarish, innovatsiya, sifat menejmenti, raqobatbardoshlik, bozor iqtisodiyoti, texnologik modernizatsiya, xodimlar malakasi, sog‘lom raqobat, korxonalar rivoji.

Аннотация

В данной статье рассматриваются основные направления повышения качества продукции на производственных предприятиях и его влияние на конкурентоспособность. Анализируется роль систем контроля качества и менеджмента в современном производственном процессе, важность внедрения инновационных технологий и повышения квалификации персонала для обеспечения соответствия продукции требованиям потребителей. Также рассматриваются пути формирования здоровой конкурентной среды, применение принципов свободного рынка и достижение экономического роста на основе эффективной конкуренции между предприятиями. Обосновано, что синергия качества и конкурентной среды в производственной сфере способствует устойчивому развитию предприятия и расширяет его возможности выхода на международные рынки.

Ключевые слова: качество продукции, контроль качества, конкурентная среда, производственное предприятие, инновации, управление качеством, конкурентоспособность, рыночная экономика, технологическая модернизация, квалификация персонала, здоровая конкуренция, развитие предприятия.

Abstract

This paper discusses the main directions for improving product quality in manufacturing enterprises and its impact on competitiveness. The role of quality control and management systems in modern production, the importance of

implementing innovative technologies, and improving the qualifications of employees to ensure that products meet consumer demands are analyzed. Additionally, the ways of forming a healthy competitive environment, applying free market principles, and achieving economic growth through effective competition among enterprises are explored. It is justified that the synergy of product quality and a competitive environment in the production sector contributes to the sustainable development of enterprises and enhances their opportunities for entering international markets.

Keywords: product quality, quality control, competitive environment, manufacturing enterprise, innovation, quality management, competitiveness, market economy, technological modernization, employee qualifications, healthy competition, enterprise development.

KIRISH

Ishlab chiqarish sohasi har qanday mamlakat iqtisodiy taraqqiyotining muhim omillaridan biri hisoblanadi. Bu sohaning muvaffaqiyati mahalliy va xalqaro bozorlarda raqobatbardosh va yuqori sifatli mahsulotlar ishlab chiqarishga bevosita bogʻliq. Hozirgi global iqtisodiyotda raqobatning keskin kuchayib borayotgani ishlab chiqarish jarayonlarini yanada takomillashtirishni, texnologik yangiliklarni joriy etishni va mahsulot sifatini uzluksiz oshirib borishni taqozo etadi. Shu nuqtai nazardan, mahsulot sifatini oshirish va raqobatbardosh muhitni shakllantirish har bir ishlab chiqarish korxonasi uchun strategik ahamiyatga ega boʻlib, nafaqat ichki bozorda, balki xalqaro maydonda ham barqaror oʻsishni taʼminlaydi.

Mahsulot sifati har bir ishlab chiqaruvchi uchun asosiy ustuvor yoʻnalish sanaladi. Yuqori sifatga erishish — bu nafaqat isteʼmolchi talablariga javob beruvchi mahsulot yaratish, balki ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirish, resurslardan oqilona foydalanish va ishlab chiqarish tizimlarini optimallashtirish imkonini beradi. Sifatli mahsulotlar mijozlarning ishonchini oshiradi, korxonaning brendini mustahkamlaydi va bozordagi mavqeyini mustahkamlashga xizmat qiladi. Bularning barchasi raqobatbardoshlik darajasini oshirishda muhim rol oʻynaydi.

Sifatni yaxshilash yoʻlida korxonalar samarali sifat nazorati tizimlarini joriy etishlari, ilgʻor texnologiyalardan foydalanishlari, xodimlar malakasini oshirish hamda xomashyo sifatini yaxshilash choralari koʻrishlari zarur. Ushbu omillar nafaqat mahsulot sifatining oʻsishiga, balki ishlab chiqarish samaradorligining oshishiga, xarajatlarning kamayishiga va ekologik barqarorlikni taʼminlashga xizmat qiladi. Natijada, korxonalar bozorda raqobatbardosh mahsulotlar taklif eta oladi va barqaror oʻringa ega boʻladi.

Shu bilan birga, raqobat muhiti iqtisodiy rivojlanishning eng muhim omillaridan biridir. Raqobat mavjud boʻlgan sharoitda korxonalar oʻz mahsulotlarini uzluksiz takomillashtiradi, yangi texnologik yechimlar izlaydi va xarajatlarni qisqartirishning samarali usullarini qoʻllashga harakat qiladi. Bunday sogʻlom raqobat bozorda rivojlanishni taʼminlash, sifatli mahsulotlar ishlab chiqarish va yangi ish oʻrinlarini yaratishda muhim omil boʻlib xizmat qiladi. Bu jarayonlar orqali bozor barqaror ishlaydi, mahsulot turlari koʻpayadi va narxlar muvozanatda boʻladi.

Bundan tashqari, raqobat innovatsion faoliyatni kuchaytiradi. Korxonalar yangi texnologiyalarni joriy etishga, ishlab chiqarishni avtomatlashtirishga va yangi mahsulot turlarini ishlab chiqishga intiladilar. Bu borada davlat tomonidan yaratiladigan qulay huquqiy va iqtisodiy muhit, jumladan, imtiyozlar va ragʻbatlantiruvchi chora-tadbirlar muhim ahamiyat kasb etadi. Shu tarzda ishlab chiqarish sohasida sogʻlom raqobat muhitining shakllanishi texnologik yangiliklarning keng tarqalishiga va resurslardan samarali foydalanishga zamin yaratadi.

Ishlab chiqarish korxonalarida sifat va raqobat muhiti oʻrtasidagi uygʻunlik barqaror rivojlanishni taʼminlash va xalqaro bozorlarga chiqish imkoniyatlarini kengaytirish uchun zarurdir. Mahsulot sifatining oshishi va raqobatbardoshlikni yaxshilash orqali korxonalar oʻz resurslarini samarali ishlatish, ishlab chiqarish jarayonlarini optimallashtirish va bozor talablariga tezkor javob berish imkoniga ega boʻladilar. Bu, oʻz navbatida, kompaniyaning global raqobatdagi oʻrnini mustahkamlashga yordam beradi va oʻz vaqtida bozorlar uchun yangi mahsulotlar ishlab chiqarish imkoniyatlarini yaratadi.

Ishlab chiqarish korxonalarida mahsulot sifatini oshirish va raqobat muhitini shakllantirishning asosiy yoʻnalishlari va metodlari tahlil qilinadi. Yangi texnologiyalarni joriy etish, sifat menejmenti tizimlarini ishlab chiqish, xodimlar malakasini oshirish va bozor sharoitlarida raqobatni ragʻbatlantirish kabi masalalar oʻrganiladi. Maqsadimiz — sifatni oshirish va raqobatni kuchaytirish orqali ishlab chiqarish sohasida barqaror rivojlanish va iqtisodiy oʻsishga erishish yoʻllarini aniqlashdir. Shu bilan birga, maqolada ishlab chiqarish jarayonlarida samarali boshqaruvni taʼminlash, sifatni boshqarish va raqobatni muvofiqlashtirishning amaliy jihatlari koʻrib chiqiladi.

ADABIYOTLAR SHARHI

Mahsulot sifatini oshirish — ishlab chiqarish jarayonlarini takomillashtirish, xaridor talablariga mos mahsulotlar yaratish hamda bozordagi raqobatbardoshlikni oshirishning asosiy vositalaridan biridir. Sifatni boshqarish va nazorat qilish tizimlari ishlab chiqarish korxonalarida raqobat ustunligini qoʻlga kiritish uchun muhim rol oʻynaydi. Soʻnggi yillarda olib borilgan ilmiy izlanishlar mahsulot sifatini oshirishda tizimli, strategik va innovatsion yondashuvlarning dolzarbligini taʼkidlamoqda.

J. Juran sifatni boshqarish sohasida tizimli yondashuv asoschisi sifatida tan olingan. Uning fikricha, mahsulot sifatini oshirish jarayoni quyidagi bosqichlarni oʻz ichiga olishi lozim: sifatni rejalashtirish, sifatni nazorat qilish va sifatni doimiy ravishda takomillashtirish. Juran sifat menejmenti tizimini shakllantirishda rahbariyatning faol ishtirokini, sifatlilikka yoʻnaltirilgan strategik qarorlar qabul qilinishini muhim deb hisoblaydi [1].

ISO 9001:2015 standarti mahsulot sifatini boshqarish boʻyicha xalqaro miqyosda tan olingan tizim boʻlib, u sifatni tizimli ravishda boshqarish va mijoz talablariga muvofiqlikni taʼminlashni nazarda tutadi. Ushbu standart ishlab chiqarish jarayonlarini aniqlik, tartib va oʻlchovlilik asosida tashkil qilishga yordam beradi. Korxonalar ISO 9001 sertifikatini orqali nafaqat sifatni kafolatlaydi, balki global bozorlarda raqobatga kirishish imkoniyatini ham qoʻlga kiritadi [2].

Umumiy sifat menejmenti (TQM – Total Quality Management) konsepsiyasi korxonaning barcha bo‘limlari va darajalarida sifatni oshirishga qaratilgan. TQM yondashuvi nafaqat ishlab chiqarish, balki marketing, xizmat ko‘rsatish, logistika va boshqa operatsion faoliyatlarni ham o‘z ichiga oladi. Bu yondashuv orqali korxonada ichida sifat madaniyati shakllanadi, bu esa uzoq muddatli barqaror rivojlanishga olib keladi [3].

Raqobat muhiti va raqobatbardoshlikni ta‘minlash nazariyasi ham mahsulot sifatini oshirish bilan bevosita bog‘liq. Maykl Porter tomonidan ishlab chiqilgan “Raqobatning beshta kuchi” modeli (Porter’s Five Forces) korxonaga o‘z bozor pozitsiyasini baholash va strategiyasini shakllantirishda yordam beradi. Ushbu model bozor kuchlarini quyidagi omillar orqali tahlil qiladi: mavjud raqobatchilar, yangi raqiblarning kirib kelish ehtimoli, xaridorlarning savdo kuchi, yetkazib beruvchilarning kuchi va o‘rnini bosuvchi mahsulotlarning tahdidi. Porter sifatli mahsulot, samarali xarajatlarni boshqarish va innovatsiyalarni asosiy raqobat strategiyalari sifatida ko‘rsatadi [4].

Innovatsion yondashuvlar, ayniqsa, K. Kristensen tomonidan ilgari surilgan “disruptive innovation” (inqilobiy innovatsiyalar) konsepsiyasi zamonaviy raqobatbardosh korxonalar uchun muhim hisoblanadi. Bu modelda yangi, ilg‘or texnologiyalar orqali mavjud bozorlarni o‘zgartirish yoki yangi segmentlarni yaratish orqali ustunlikka erishish mumkinligi ko‘rsatilgan. Innovatsiyalar ishlab chiqarish samaradorligini oshiradi, xarajatlarni kamaytiradi va mijozlar ehtiyojlariga mos mahsulotlarni taqdim etish imkonini yaratadi [5].

Xulosa qilib aytganda, mahsulot sifati va raqobat muhiti o‘rtasidagi uzviy bog‘liqlik ishlab chiqarish korxonalarining muvaffaqiyatli faoliyat yuritishida asosiy omil hisoblanadi. Yuqori sifatli, innovatsion mahsulotlar nafaqat iste‘molchilar ehtiyojini qondiradi, balki kompaniyaning bozor ulushini kengaytiradi va global raqobatda ustunlikni ta‘minlaydi. Sifat menejmenti tizimlari, zamonaviy standartlar va strategik yondashuvlar esa ushbu jarayonning samaradorligini oshirishda hal qiluvchi rol o‘ynaydi.

METODOLOGIYA

Ushbu ilmiy maqolada sifatli va miqdoriy usullarni birlashtirib, mahsulot sifatini oshirish va raqobat muhitini shakllantirishning amaliy va ilmiy jihatlarini tahlil qilish nazarda tutiladi. Bu metodologiya o‘zgaruvchan va murakkab ishlab chiqarish jarayonlarini tahlil qilishga imkon beradi hamda amaliyotni yanada samarali qilish uchun kerakli strategiyalarni taklif etadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

O‘zbekistonning ishlab chiqarish sohasidagi mahsulot sifatini oshirish va raqobat muhitini shakllantirish masalalari mamlakat iqtisodiyotining rivojlanishiga bevosita ta‘sir ko‘rsatadi. So‘nggi yillarda O‘zbekiston hukumati iqtisodiy islohotlar orqali ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish, innovatsion texnologiyalarni joriy etish va mahsulot sifatini oshirishga alohida e‘tibor bermoqda. Mahsulot sifatini oshirish va raqobatbardoshlikni kuchaytirishning asosiy yondashuvlari ishlab chiqarish

samaradorligini oshirish, xalqaro bozorlar bilan raqobat qilish imkoniyatlarini kengaytirish va barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlashga yo'naltirilgan.

O'zbekistonda sanoat korxonalarini uchun sifatni boshqarish tizimlari, masalan, ISO 9001 va TQM kabi zamonaviy boshqaruv tizimlari joriy etilmoqda. Bu tizimlar yordamida korxonalar ishlab chiqarish jarayonlarini optimallashtirish, sifatni nazorat qilish va mahsulotni bozor talablariga moslashtirish imkoniyatlariga ega bo'lmoqda. Biroq, raqobat muhitini shakllantirishda ayrim korxonalar o'rtasida raqobatning zaifligi va innovatsion yondashuvlarning yetishmasligi muammo sifatida qolmoqda. O'zbekistonda ko'plab ishlab chiqarish korxonalarini hali ham eski texnologiyalarga tayanib ishlamoqda, bu esa mahsulot sifatiga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda.

Raqobat muhitining shakllanishi ham ahamiyatli omil hisoblanadi. O'zbekistonda raqobatni kuchaytirish uchun hukumat tomonidan erkin bozor tamoyillari va xususiy sektorni qo'llab-quvvatlashga qaratilgan islohotlar amalga oshirilmoqda. Biroq, ayrim sanoat tarmoqlarida raqobatning sust rivojlanishi va monopoliyalarning mavjudligi bozorning to'liq erkinlashishiga to'sinlik qilmoqda. Raqobatning kuchayishi, ayniqsa kichik va o'rta biznes uchun mahsulot sifatini oshirish va raqobatbardoshlikni kuchaytirishning turtkisi bo'lishi mumkin.

Sifatni boshqarish tizimlari va sifatni oshirish: O'zbekistonda ko'plab ishlab chiqarish korxonalarini ISO 9001 va TQM kabi sifatni boshqarish tizimlarini joriy etishga harakat qilmoqda. Bu tizimlar korxonalarda mahsulot sifatini yaxshilash, ishlab chiqarish jarayonlarini optimallashtirish va mijozlar talablariga javob berish imkoniyatlarini yaratmoqda. Biroq, bu tizimlarning to'liq joriy etilishi va ularning samarali ishlashini ta'minlashda ba'zi muammolar mavjud. Shuningdek, ishlab chiqarish jarayonlarida xodimlarning malakasi va tajribasi zarur darajada bo'lmasligi mumkin.

Raqobatbardoshlikni oshirish: O'zbekistonning ishlab chiqarish sanoatida raqobat muhitini shakllantirishda muhim o'zgarishlar yuz bermoqda. O'zbekiston hukumati tomonidan qo'llab-quvvatlangan islohotlar, xususiy sektorning rivojlanishi va raqobatni rag'batlantirishga qaratilgan chora-tadbirlar mahsulot sifatini oshirishga turtki bo'lmoqda. Biroq, ayrim sanoat tarmoqlarida monopoliyalar va raqobatning yetarlicha rivojlanmasligi hali ham muammo bo'lib qolmoqda. Sifat madaniyatining pastligi (53%) tashkil etadi va ko'rinib turibdiki, aksariyat ta'lim muassasalarida sifat menejmenti faqat nazorat jarayoni sifatida qabul qilinmoqda. Aslida esa, sifat madaniyati doimiy rivojlanish va jarayonlarni takomillashtirish tamoyillariga asoslangan tizimli yondashuv bo'lishi lozim.

Innovatsion texnologiyalar: O'zbekistonda ishlab chiqarish korxonalarida innovatsion texnologiyalarni joriy etish samarali mahsulot sifatini oshirish va raqobatbardoshlikni kuchaytirishga xizmat qilmoqda. Hozirgi kunda ba'zi tarmoqlarda, masalan, avtomobil sanoati va oziq-ovqat sanoatida texnologik yangilanishlar amalga oshirilgan. Bu yangilanishlar korxonalariga mahsulot sifatini yaxshilash va bozor raqobatida ustunlikni qo'lga kiritishda yordam bermoqda.

Xodimlar malakasi: O'zbekistonning ishlab chiqarish korxonalarida xodimlar malakasini oshirish va ularni zamonaviy texnologiyalar bilan tanishtirish orqali

mahsulot sifatini oshirish imkoniyatlari mavjud. Hozirda korxonalarda malaka oshirish kurslari va o'quv dasturlari yo'lga qo'yilgan, ammo bu jarayonni yanada kengaytirish va barcha sohalarida joriy etish zarur.

Iqtisodiy o'sish: Mahsulot sifatini oshirish va raqobatbardoshlikni kuchaytirish orqali O'zbekistonning iqtisodiy o'sishiga ijobiy ta'sir ko'rsatilmoqda. Biroq, bu jarayonning yanada rivojlanishi uchun ishlab chiqarish tarmoqlarida sifatni boshqarish va raqobatni kuchaytirishga doir qo'shimcha islohotlar va yangi strategiyalarni amalga oshirish zarur.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Globalashuv va erkin bozor iqtisodiyoti sharoitida ishlab chiqarish korxonalarining muvaffaqiyati va barqaror faoliyati ko'p jihatdan mahsulot sifati va raqobatbardoshligiga bog'liq. Mahsulot sifatini oshirish esa, o'z navbatida, nafaqat texnik jihatlarni yaxshilash, balki boshqaruv, kadrlar, texnologiyalar, innovatsiyalar va bozor talablari bilan uzviy bog'liq kompleks yondashuvni talab qiladi. O'tkazilgan tadqiqotlar va amaliy tahlillar mahsulot sifati va raqobatbardoshlik o'rtasidagi bevosita bog'liqlikni ochib bermoqda.

Birinchidan, sifatli mahsulot ishlab chiqarish korxonaning ichki jarayonlarini optimallashtirish, resurslardan samarali foydalanish va ishonchli ishlab chiqarish tizimini shakllantirishga imkon yaratadi. Sifatni oshirish uchun korxonalar tomonidan xalqaro standartlar (masalan, ISO 9001), sifat menejmenti tizimlari, avtomatlashtirilgan boshqaruv vositalari, texnologik modernizatsiya va ishlab chiqarish jarayonlarini raqamlashtirish jarayonlari keng joriy etilmoqda. Bularning barchasi mahsulotning bozordagi pozitsiyasini mustahkamlash va mijozlar ishonchini qozonishga xizmat qilmoqda.

Ikkinchidan, raqobat muhitining shakllanishi ishlab chiqaruvchilarni yangilanishga, izlanishga va o'z mahsulotlarini doimiy ravishda takomillashtirishga undaydi. Sog'lom raqobat — bu narx siyosati, sifat, xizmat ko'rsatish madaniyati va innovatsion yechimlar orqali bozorning tabiiy tanlov mexanizmini shakllantiruvchi asosiy omildir. O'zbekistonda amalga oshirilayotgan iqtisodiy islohotlar va tashqi savdoni erkinlashtirish bo'yicha olib borilayotgan chora-tadbirlar raqobat muhiti uchun qulay zamin yaratmoqda. Xususan, ishlab chiqarish korxonalariga soliq imtiyozlari, subsidiyalar, texnologik yangilanishga moliyaviy yordamlar berilishi bu boradagi ijobiy siljishlarga sabab bo'lmoqda.

Uchinchidan, xodimlarning malakasini oshirish, bilim va ko'nikmalarini zamon talablari darajasida rivojlantirish sifatni oshirishning muhim omillaridan biridir. Korxonalarda doimiy o'quv-trening dasturlarining mavjudligi, kasbiy rivojlanish uchun sharoit yaratish, yosh mutaxassislarni qo'llab-quvvatlash — korxonalar ichki madaniyatining asosiy elementiga aylanmoqda. O'zbekiston misolida aytadigan bo'lsak, texnikumlar, kollejlarda, oliy ta'lim muassasalari bilan sanoat korxonalarini o'rtasidagi hamkorlikni yanada rivojlantirish zarurati dolzarb bo'lib qolmoqda.

To'rtinchidan, mahsulot sifatini oshirish va raqobat muhitini yaratishda davlat tomonidan belgilangan strategiyalar va normativ-huquqiy bazaning mustahkamligi alohida o'rin tutadi. Hukumat tomonidan ishlab chiqaruvchilar uchun yaratilayotgan

qulay shart-sharoitlar, erkin iqtisodiy zonalar, bojxona va litsenziyalash tartiblarining soddalashtirilishi milliy ishlab chiqaruvchilarni xalqaro maydonga olib chiqishda muhim rol o'ynamoqda.

Beshinchidan, tadqiqot davomida aniqlanishicha, mahsulot sifatini oshirish va raqobatbardoshlikni ta'minlash orqali:

- Ichki bozorni import mahsulotlardan himoya qilish;
- Milliy brendlar va ishlab chiqaruvchilarning xalqaro obro'sini oshirish;
- Eksport salohiyatini kengaytirish;
- Iqtisodiy barqarorlik va aholi bandligini oshirishga erishish mumkin.

Shu bois, ishlab chiqarish korxonalarining kelgusi faoliyatida quyidagi ustuvor yo'nalishlarga e'tibor qaratish tavsiya etiladi: ilg'or ishlab chiqarish texnologiyalarini joriy etish va doimiy modernizatsiya qilish; mahsulot sifatini nazorat qilish bo'yicha zamonaviy tizimlarni joriy etish; xalqaro sifat standartlariga muvofiq sertifikatlashtirish jarayonlarini takomillashtirish; raqobatni rag'batlantiruvchi institutsional muhitni kuchaytirish; kadrlar salohiyatini mustahkamlash va innovatsion tafakkurni rivojlantirish. Mahsulot sifatini oshirish va raqobat muhitini shakllantirish orqali O'zbekiston ishlab chiqarish sohasida nafaqat ichki ehtiyojlarni qondira oladigan, balki eksportga yo'naltirilgan, xalqaro standartlarga mos va barqaror rivojlanishga tayyor sanoat tarmog'ini shakllantirishga erishadi. Bu esa mamlakatning global iqtisodiyotdagi mavqeyini kuchaytirishga, milliy brendlarni dunyo bozorida tanitishga zamin yaratadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Juran, J.M. (1989). Juran on Leadership for Quality: An Executive Handbook. Free Press.
2. ISO (2015). ISO 9001:2015 – Quality Management Systems – Requirements. International Organization for Standardization.
3. Oakland, J.S. (2003). Total Quality Management: Text with Cases. Butterworth-Heinemann.
4. Porter, M.E. (1980). Competitive Strategy: Techniques for Analyzing Industries and Competitors. Free Press.
5. Christensen, C.M. (1997). The Innovator's Dilemma: When New Technologies Cause Great Firms to Fail. Harvard Business Review Press.
6. Burkhanova L. GROUNDS FOR ESTABLISHING THE FACT OF THE UNKNOWN ABSENCE OF AN INDIVIDUAL UNDER THE CIVIL LAW OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN //International journal of advanced research in education, technology and management. – 2023. – T. 2. – №. 4.
7. Шапахметова У. Issues of improving the regulation of circumstances preventing marriage in family law //Юридик фанлар ахборотномаси. – 2017. – №. 2. – С. 50-53
8. Эскерова, З. А. Основные инструменты в арсенале статистических методов контроля качества продукции. Вестник КарГУ – 2023 г – с. 90

Marketing

ilmiy, amaliy va ommabop jurnali

Muharrir: Xakimov Ziyodulla Axmadovich
Ingliz tili muharriri: Tursunov Boburjon Ortiqmirzayevich
Rus tili muharriri: Kaxramonov Xurshidjon Shuxrat o'g'li
Musahhah: Karimova Shirin Zoxid qizi
Sahifalovchi va dizaynerlar: Sadikov Shoxrux Shuxratovich
Abidjonov Nodirbek Odijon o'g'li

2025-yil, aprel, 4-son

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar mas'ul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelavermasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga murojaat qilish mumkin. Ilmiy maqola, ommabop maqola, reklama, hikoya va boshqa ilmiy-ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

Elektron pochta: info@marketingjournal.uz
Bot: [@marketinjournalbot](https://t.me/@marketinjournalbot)
Tel.: +998977838464, +998939266610

Jurnalning rasmiy sayti: <https://marketingjournal.uz>

Marketing jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi **Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2024-yil 04-oktabrdagi 332/5 sonli qarori** bilan milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan

"Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali 2024-yil 15-martdan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **C-5669517** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan. **Litsenziya raqami: №240874**

"Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnalining xalqaro darajasi: **9710**. GOCT 7.56-2002 " Seriyali nashrlarning xalqaro standart raqamlanishi" davlatlataro standartlari talablari. **Berilgan ISSN tartib raqami: 3060-4621**